

(Σχέδιο ομιλίας)

ΘΕΜΑ: Εγκαίνια του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

I.

Κυρίες και κύριοι,

Λίγους μήνες μετά την κήρυξη της Επανάστασης του 1821 πραγματοποιήθηκε στο Άστρος της Κυνουρίας η Β΄ Εθνική Συνέλευση των επαναστατημένων Ελλήνων. Στο Σύνταγμα που ψήφισε προβλέπονταν η υποχρέωση της Πολιτείας για τη «συστηματική οργάνωση της εκπαίδευσης της νεολαίας». Η ρύθμιση αυτή αποτελεί σημαντική καινοτομία, αν αναλογισθεί ιδίως κανείς τις συνθήκες που επικρατούσαν την εποχή εκείνη. Εκφράζει όμως και την έντονη επιθυμία των μελών της Συνέλευσης για την παιδεία του λαού από τα πρώτα βήματα της ζωής του κράτους. Σήμερα έχω τη χαρά να εγκαινιάσω το νεώτερο Πανεπιστήμιο της χώρας στην ιστορική Τρίπολη που τόσα προσέφερε στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα.

II.

Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου είναι το δέκατο ένατο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμά μας. Η ίδρυσή του εντάσσεται

στον εθνικό χωροταξικό σχεδιασμό για την ανάπτυξη της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο του, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε πρόσφατα την ίδρυση του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, με έδρα την Κοζάνη, του Πανεπιστημίου Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, με έδρα τη Λαμία, και του ΤΕΙ Ιονίων Νήσων, με έδρα την Κεφαλονιά. Τα τρία νέα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα μαζί με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου αποτελούν τον κορμό του προγραμματισμού μας έως το 2010.

Κυρίες και κύριοι,

Ο εθνικός χωροταξικός σχεδιασμός είναι ένα ορθολογικό και χρήσιμο εργαλείο πολιτικής για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Το χρειαζόταν από καιρό η χώρα. Συνεκτιμά τις ανάγκες σύμμετρης εξάπλωσής τους σε όλες τις Περιφέρειες αλλά και τις ανάγκες δυναμικής ανάπτυξης των Περιφερειών. Ο εθνικός χωροταξικός σχεδιασμός θέτει το πλαίσιο και καθορίζει τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την ίδρυση τόσο των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων όσο και των Τμημάτων τους.

Στο νέο μοντέλο οργάνωσης της ανώτατης εκπαίδευσης συνυπάρχουν σε κάθε Περιφέρεια αρμονικά το πολυθεματικό Πανεπιστήμιο και το πολυθεματικό Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα. Και τα δύο συνθέτουν εντέλει μία ενότητα παραγωγής

και διάδοσης της επιστημονικής γνώσης, η οποία εντάσσεται δημιουργικά στη δομή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, με βάση το σχέδιο μας, θα ολοκληρωθεί το 2010. Τότε θα λειτουργούν στους νομούς Αρκαδίας, Μεσσηνίας, Κορινθίας, Αργολίδας και Λακωνίας έξι Σχολές με δεκαοκτώ συνολικά Τμήματα και επιστημονικά αντικείμενα που έχουν ως αιχμή τις νέες τεχνολογίες. Η επίδρασή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της Πελοποννήσου θα είναι καταλυτική. Αυτό μας δείχνει η εμπειρία που έχουμε ως τώρα από όλα τα άλλα περιφερειακά Πανεπιστήμια. Είμαι βέβαιος ότι οι διορατικοί και φιλοπρόοδοι πολίτες της Πελοποννήσου θα αδράξουν και θα αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την ευκαιρία, δικαιώνοντας τις προσδοκίες μας.

III.

Η οργάνωση ενός Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος είναι, όπως όλοι γνωρίζουμε, εγχείρημα σύνθετο και δυσχερές. Απαιτεί εμπειρία και, προπάντων, αφοσίωση και δουλειά. Πολύ δουλειά. Το έργο αυτό ανέλαβε και συνεχίζει με επιτυχία η Διοικούσα Επιτροπή του Πανεπιστημίου. Η Διοικούσα Επιτροπή κατέβαλε από την αρχή κάθε δυνατή προσπάθεια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Επιθυμώ γι' αυτό να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο Κ. Δημόπουλο και όλα τα μέλη της.

Φέτος θα λειτουργήσουν το Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας των Υπολογιστών και το Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας των Τηλεπικοινωνιών. Ήδη είναι όλα έτοιμα για την υποδοχή και τη διδασκαλία των εκατόν δέκα νέων φοιτητών. Με τη δουλειά και τις συνεχείς προσπάθειες της Διοικούσας Επιτροπής αλλά και την συμβολή του Υπουργείου θα συμπληρωθεί η αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή και το απαραίτητο διδακτικό και διοικητικό προσωπικό.

Η αρχή, όπως άλλωστε κάθε αρχή, δεν είναι εύκολη. Το γνωρίζουμε. Όλοι όμως -Πολιτεία, Διοικούσα Επιτροπή, διδάσκοντες, διοικητικό προσωπικό, φοιτητές- θα καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια. Εύχομαι σε όλους καλή δύναμη στη δουλειά τους και καλή επιτυχία.

IV.

Κυρίες και κύριοι,

Στην εποχή μας η γνώση αποτελεί το θεμελιώδη παράγοντα για την οικονομική και την κοινωνική ανάπτυξη αλλά και την ατομική ευημερία όλων. Η απόκτηση και η διάδοσή της δεν γνωρίζουν όρια. Όλοι οι άνθρωποι πρέπει να ενθαρρύνονται για να την αποκτήσουν σε οποιαδήποτε φάση της ζωής τους και εάν βρίσκονται.

Η κοινωνία μας είναι σήμερα κοινωνία της γνώσης. Σε μία μεταβατική εποχή, όπως η σημερινή, οι χώρες που θα

προετοιμάσουν καλύτερα τους πολίτες τους, ώστε να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις, είναι βέβαιο ότι θα αποκτήσουν συγκριτικά πλεονεκτήματα και θα αποκομίσουν σημαντικά οφέλη. Η χώρα μας καλείται να αντιμετωπίσει αυτήν την πρόκληση. Καλείται να αξιοποιήσει την πλούσια κληρονομιά της στην παιδεία, στην επιστήμη και τον πολιτισμό, διαμορφώνοντας τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη και την πρόοδο. Πρέπει όλοι να συνειδητοποιήσουμε ότι η ανώτατη εκπαίδευση είναι προνομιακός χώρος για να βελτιώσουμε τη συμμετοχή μας στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Σταθερή προγραμματική επιλογή των κυβερνήσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. αποτελεί η επένδυση στη γνώση. Όλα αυτά τα χρόνια δημιουργούμε γι' αυτό υποδομές, εξασφαλίζουμε εξοπλισμό και εκπαιδύουμε ανθρώπινο δυναμικό για να αναβαθμίσουμε την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μόνον έτσι είναι άλλωστε δυνατό να εφοδιάσουμε τη νεολαία μας για να αντλήσει τα οφέλη που προσφέρει η απαιτητική κοινωνία της γνώσης.

Θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ σε ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα. Σήμερα βρισκόμαστε στο δεύτερο έτος του τετραετούς προγράμματος για την ανάπτυξη των κτιριακών υποδομών των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης. Με την ολοκλήρωσή του, το 2004, θα έχουν διατεθεί 172 δισεκατομμύρια δραχμές στα Πανεπιστήμια και 63 δισεκατομμύρια δραχμές στα ΤΕΙ, δηλαδή συνολικά 235

δισεκατομμύρια δραχμές. Εξάλλου, το επόμενο έτος προγραμματίζεται η πρόσληψη 450 μελών ΔΕΠ και 150 μελών ΕΠ. Σημαντικές είναι επίσης οι πιστώσεις που θα διατεθούν τα επόμενα χρόνια από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και το ΕΠΕΑΕΚ για την έρευνα και τις υποδομές τόσο στα Πανεπιστήμια όσο και τα ΤΕΙ. Τέλος, θέλω να επαναλάβω τη δέσμευση που έχουμε αναλάβει ως κυβέρνηση: Οι ετήσιες πιστώσεις για την παιδεία από τον κρατικό προϋπολογισμό να υπερβαίνουν το μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης των κρατικών δαπανών. Τη δέσμευση αυτή θα τηρήσουμε με συνέπεια.

Παράλληλα με τις επενδύσεις σε υλικοτεχνική υποδομή και ανθρώπινο δυναμικό, επεξεργαζόμαστε μία συνολική πολιτική για τον εκσυγχρονισμό των ελληνικών Πανεπιστημίων αλλά και, μετά την αναβάθμισή τους, των ΤΕΙ. Με αυτήν επιδιώκουμε την ανανέωση και τον εμπλουτισμό των υφιστάμενων δομών. Επιδιώκουμε επίσης, την προσαρμογή στις σύγχρονες τάσεις που επικρατούν στην Ευρώπη και διεθνώς.

Η κυβέρνησή μας προγραμματίζει, σε συνεργασία με την ακαδημαϊκή κοινότητα, νομοθετικές παρεμβάσεις σε τέσσερις κρίσιμες περιοχές. Οι πρωτοβουλίες μας αφορούν τις μεταπτυχιακές σπουδές και την έρευνα, την αξιολόγηση των Σχολών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τη διαβίου εκπαίδευση καθώς επίσης και τη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Α.Ε.Ι.

VI.

Κυρίες και κύριοι,

Οι νομοθετικές πρωτοβουλίες που σχεδιάζουμε ευθυγραμμίζονται με τις εξελίξεις που συντελούνται στο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ σύντομα σε αυτές. Στο τέλος του 1999 οι Υπουργοί Παιδείας είκοσι εννέα ευρωπαϊκών χωρών συναντήθηκαν στην Μπολόνια και συζήτησαν για τα προβλήματα των Α.Ε.Ι. καθώς επίσης και για τους τρόπους αντιμετώπισής τους. Αναζήτησαν την κοινή ευρωπαϊκή απάντηση σε αυτά και έθεσαν ως στόχο τους τη δημιουργία του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης ως το 2010.

Τα αποτελέσματα της συνάντησης περιλήφθηκαν στη Διακήρυξη της Μπολόνιας. Σε αυτήν περιέχονται οι γενικές αρχές και οι βασικοί στόχοι για τη συγκρότησή του. Έως το 2010 συμφωνήθηκε έτσι να έχουν επιτευχθεί: α) η υιοθέτηση ενός κοινού και «συγκρίσιμου» πτυχίου για τους αποφοίτους των Α.Ε.Ι., β) η καθιέρωση σε όλες τις χώρες των δύο επιπέδων σπουδών, δηλαδή των βασικών και των μεταπτυχιακών σπουδών, γ) η υιοθέτηση συστήματος μεταφοράς διδακτικών μονάδων από Πανεπιστήμιο σε Πανεπιστήμιο, δ) η διαμόρφωση ευρωπαϊκού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας σπουδών

με την καθιέρωση κοινών κριτηρίων και μεθόδων αξιολόγησης και, τέλος, ε) η μεγαλύτερη ενίσχυση της κινητικότητας φοιτητών και διδασκόντων.

Δύο σχεδόν χρόνια αργότερα σε νέα συνάντησή τους στην Πράγα, τον Μάιο του 2001, οι Υπουργοί Παιδείας επιβεβαίωσαν τις γενικές αρχές και τους βασικούς στόχους της Μπολώνιας. Στη συνάντηση συζήτησαν τα μέτρα για την επίτευξή τους, έκαναν απολογισμό των επιμέρους εθνικών πρωτοβουλιών προς αυτήν την κατεύθυνση και προέβαλλαν ως νέους στόχους την ανάγκη της διαβίου εκπαίδευσης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των πτυχίων.

Η Μπολώνια και η Πράγα αποτελούν ορόσημα στην πορεία προς τη συγκρότηση του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η κατάληξή της θα οδηγήσει στη σύγκλιση των ευρωπαϊκών πανεπιστημιακών πραγμάτων. Η επόμενη συνάντηση προγραμματίζεται τον Σεπτέμβριο του 2003 στο Βερολίνο.

Στις εξελίξεις αυτές η χώρα μας, συμμετέχει δημιουργικά και καλείται να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο. Η Ελλάδα συμμετείχε στη διαμόρφωση των στόχων της Μπολώνιας και στον εμπλουτισμό τους στην Πράγα, είναι δε μέλος της ομάδας που θα προετοιμάσει το κοινό ανακοινωθέν του Βερολίνου. Η έγκρισή του θα γίνει από το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης την Άνοιξη του 2003 κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας.

VII.

Οι πρωτοβουλίες μας για την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου θα συζητηθούν σε μια ανοικτή διαδικασία με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Θέλουμε τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων αλλά και όλης της κοινωνίας. Είμαστε ανοικτοί σε προτάσεις. Ένας εποικοδομητικός διάλογος αποτελεί άλλωστε την καλύτερη εγγύηση για την επιτυχία της πολιτικής μας.

Όπως γνωρίζετε, η αποχή των μελών ΔΕΠ τους τελευταίους μήνες από τα καθήκοντά τους προκάλεσε ανεπιθύμητες δυσλειτουργίες στα Πανεπιστήμια. Σε αρκετές Σχολές χάθηκαν μαθήματα και σε ορισμένες μάλιστα η εξεταστική περίοδος του Ιουνίου. Οι συνέπειες για τους φοιτητές και τους οικείους τους είναι προφανείς. Η συνεννόηση που επιτεύχθηκε την περασμένη βδομάδα επιτρέπει όμως αισιοδοξία. Η ηρεμία και η δημιουργική εργασία επανήλθαν στα Πανεπιστήμια. Η αναστάτωση που ζήσαμε ελπίζω να είναι η τελευταία.

Άλλωστε οι στόχοι μας είναι κοινοί. Πολιτεία και πανεπιστημιακοί δάσκαλοι αγωνιζόμαστε για τον ίδιο σκοπό. Οφείλουμε να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για την καλύτερη προετοιμασία των νέων μας στην απαιτητική εποχή μας. Οφείλουμε να τους δώσουμε τα απαραίτητα εφόδια για να ανταποκριθούν στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον. Μόνον

με κοινή προσπάθεια και σκληρή δουλειά θα μπορέσουμε να
σταθούμε αντάξιοι της υψηλής μας αποστολής..

Σας ευχαριστώ.

Αθήνα, 13 Σεπτεμβρίου 2002

Dis.B(1)/panepistimio-pelop.doc/13.9.02/p.1-10/rp (B6)